

ЗАТВЕРДЖЕНО  
постановою Кабінету Міністрів України  
від 2021 р. №

**ПОЛОЖЕННЯ**  
щодо виплати компенсації, повернення майна або  
відшкодування його вартості реабілітованим особам

1. Це Положення визначає порядок виплати грошової компенсації особам, які відбували покарання у вигляді позбавлення волі (ув'язнення) або примусового поміщення у лікувальні заклади і згодом реабілітовані відповідно до статті 1<sup>2</sup> Закону України “Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років” (далі — реабілітовані особи), та повернення будівель та іншого майна, вилучених під час репресій, або відшкодування їх вартості таким особам або їх спадкоємцям.

2. Грошова компенсація нараховується у розмірі однієї мінімальної заробітної плати за кожний місяць позбавлення волі, але не може перевищувати 75 розмірів мінімальної заробітної плати.

Сума до виплати обчислюється виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої відповідно до законодавства на момент прийняття рішення про виплату грошової компенсації.

Грошова компенсація за неповний місяць позбавлення волі (ув'язнення) або примусового поміщення у лікувальний заклад виплачується у розмірі однієї мінімальної заробітної плати.

Після нарахування грошової компенсації реабілітованій особі одноразово виплачується до 15 розмірів мінімальної заробітної плати, решта належних грошей — пропорційно щомісяця протягом наступних п'яти років.

За можливості на вимогу реабілітованої особи всю нараховану грошову компенсацію або її залишок може бути виплачено одноразово.

3. Виплата грошової компенсації спадкоємцям не проводиться, крім випадків, коли компенсація була нарахована, але реабілітованою особою не отримана.

4. У разі смерті реабілітованої особи право на повернення вилучених будівель та іншого майна або відшкодування їх вартості набувають спадкоємці реабілітованої особи.

5. Вилучені будівлі та інше майно за можливості (якщо будинок незайнятий, а майно збереглося) повертаються реабілітованій особі або її спадкоємцям натурою.



Не підлягають поверненню (компенсації) будівлі та інше майно, що були націоналізовані (муніципалізовані) на підставі відповідних нормативних актів.

У разі неможливості повернення будівель та іншого майна реабілітованій особі, а в разі її смерті — спадкоємцям проводиться відшкодування їх вартості.

6. Для отримання грошової компенсації реабілітована особа за місцем проживання подає до районної, районної у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради (далі — уповноважений орган) заяву про виплату грошової компенсації.

До заяви додаються копії:

паспорта громадянина України;

посвідчення реабілітованої особи;

довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи — для осіб, які перемістилися з тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та населених пунктів, розташованих на лінії зіткнення;

рішення Національної комісії з реабілітації про визнання особи реабілітованою (у разі наявності) — для громадян, які отримали статус реабілітованої особи після набрання чинності Законом України “Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років” (далі — Закон);

посвідчення про реабілітацію та/або довідки, виданих відповідним органом республіки колишнього Союзу РСР або державним органом колишнього Союзу РСР, та документів, що підтверджують строк відбування покарання у вигляді позбавлення волі (ув’язнення) у місцях позбавлення волі або строк примусового поміщення у лікувальні заклади, — для осіб, які були реабілітовані в колишній Українській РСР або іншій республіці колишнього Союзу РСР, архівних довідок, виданих архівними установами (у разі потреби);

довідки, рішення або іншого документа про реабілітацію, виданих відповідним органом України, — для осіб, які були реабілітовані в Україні до набрання чинності Законом України від 13 березня 2018 р. № 2325-VIII “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років” (у разі потреби).

Уповноважений орган протягом трьох робочих днів перевіряє наявність всіх документів, визначених цим пунктом, та надсилає їх до відповідної обласної, Київської та Севастопольської міських



держадміністрацій, Ради міністрів Автономної Республіки Крим для прийняття рішення щодо виплати грошової компенсації.

7. Для повернення будівель та іншого майна, що були вилучені під час репресій, або відшкодування їх вартості реабілітована особа або її спадкоємці подають до уповноваженого органу заяву про повернення будівель, іншого майна або відшкодування їх вартості за місцезнаходженням таких будівель або майна.

Заява про повернення будівель, іншого майна або відшкодування їх вартості подається не пізніше ніж через три роки з дня отримання особою документів про реабілітацію, визначених цим пунктом.

До заяви додаються копії:

паспорта громадянина України;

посвідчення реабілітованої особи;

довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи — для осіб, які перемістилися з тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та населених пунктів, розташованих на лінії зіткнення;

документів, що підтверджують право власності заявника на майно, а також інших документів (зокрема архівних, засвідчених в установленому порядку, або архівних довідок, виданих архівними установами) про вилучення майна, його якісні характеристики (модель, марка тощо) (у разі потреби);

висновку та рішення Національної комісії з реабілітації про визнання особи реабілітованою (у разі наявності) — для громадян, які отримали статус реабілітованої особи після набрання чинності Законом;

посвідчення про реабілітацію та/або довідки, виданих відповідним органом республіки колишнього Союзу РСР або державним органом колишнього Союзу РСР, що підтверджують факт вилучення будівлі та іншого майна під час репресій, — для осіб, які були реабілітовані в колишній Українській РСР або в іншій республіці колишнього Союзу РСР, архівних довідок, виданих архівними установами (у разі потреби);

довідки, рішення або іншого документа про реабілітацію, що підтверджують факт вилучення будівлі та іншого майна під час репресій, виданих відповідним органом України, — для осіб, які були реабілітовані в Україні до набрання чинності Законом України від 13 березня 2018 р. № 2325-VIII “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років” (у разі потреби).



Якщо будівлі або майно, вилучені у реабілітованої особи під час репресій, розміщені на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим і м. Севастополі, населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення, реабілітовані особи або їх спадкоємці (зокрема особи, взяті на облік згідно з Порядком оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 509 (Офіційний вісник України, 2014 р., № 81, ст. 2296; 2015 р., № 70, ст. 2312), мають право подати заяву до уповноваженого органу за фактичним місцем проживання (перебування).

Після повного відновлення конституційного ладу України на зазначених територіях уповноважений орган протягом одного місяця передає подану реабілітованою особою або її спадкоємцями заяву та копії документів, що передбачені цим пунктом, до уповноваженого органу за місцезнаходженням будівель та майна реабілітованої особи.

Для відшкодування вартості вилучених будівель та майна додатково подаються такі документи:

для майна та будівель (крім земельних ділянок, вільних від забудов) — звіт про оцінку майна, складений відповідно до Закону України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні”;

для земельної ділянки, вільної від забудов, — звіт з експертної грошової оцінки земельної ділянки, складений відповідно до Закону України “Про оцінку земель”.

У разі відсутності майна (крім будівель, житлових будинків, іншого житла та земельних ділянок, вільних від забудов) його вартість визначається на підставі документів, що підтверджують його вартість, зазначену в договорі купівлі-продажу, рахунку-фактурі, касовому чеку тощо. При цьому зазначена вартість множиться на коефіцієнт, що дорівнює добутку індексів цін виробників промислової продукції за галузями промисловості, які визначаються Держстатом, або індексів зміни вартості будівельно-монтажних робіт, які визначаються Мінрегіоном.

Незалежна оцінка майна, експертна грошова оцінка земельних ділянок проводиться на дату оцінки, що передує даті подання заяви реабілітованої особи. При цьому строк дії звіту про оцінку майна, звіту з експертної грошової оцінки земельної ділянки встановлюється на один рік із дати оцінки, що зазначається у звітах.

Якщо майно, яке підлягає поверненню реабілітованій особі або її спадкоємцям, збереглося та не зайняте, а також за наявності згоди такої особи на отримання зазначеного майна в його поточному технічному стані, незалежна оцінка майна, яке повертається, не проводиться. Повернення



зазначеного майна проводиться за рішенням Національної комісії з реабілітації.

Факт належності майна реабілітованій особі або її спадкоємцям може встановлюватися у судовому порядку.

Спадкоємці, крім зазначених у цьому пункті документів, подають копії документів, що підтверджують їх право на спадок.

8. Документи, передбачені пунктами 6 і 7 цього Положення, можуть бути отримані шляхом електронної інформаційної взаємодії між державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами або організаціями, у володінні яких перебуває відповідна інформація, а також шляхом реалізації права особи подавати електронні копії відповідних документів з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг "Портал Дія", зокрема мобільного додатка "Портал Дія", у способи, визначені законодавством.

9. Підставою для відмови в реєстрації заяви реабілітованої особи або її спадкоємців, зазначених у пунктах 6 і 7 цього Положення, є:

1) недотримання строку подання заяви, передбаченого пунктом 7 цього Положення;

2) неподання документів, передбачених пунктами 6 і 7 цього Положення (зокрема рішення суду в разі встановлення факту належності майна реабілітованій особі або її спадкоємцям в судовому порядку);

3) закінчення строку дії звіту про оцінку майна, звіту з експертної грошової оцінки земельної ділянки (у разі наявності).

10. Протягом місяця з дня подання заяви та на підставі документів, визначених пунктом 6 цього Положення, обласна, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, Рада міністрів Автономної Республіки Крим відповідно приймає рішення про призначення (відмову у призначенні) грошової компенсації та не пізніше ніж через п'ять робочих днів після його прийняття надсилає заявнику копію такого рішення.

11. Рішення щодо повернення реабілітованим особам будівель та іншого майна, вилучених під час репресій, або відшкодування їх вартості приймається Національною комісією з реабілітації на підставі документів, зазначених у пункті 7 цього Положення.

Національна комісія з реабілітації не пізніше ніж через три місяці з дня реєстрації заяви, зазначеної у пункті 6 цього Положення, приймає рішення щодо:

повернення реабілітованій особі або її спадкоємцям вилучених будівель, майна;

відшкодування вартості будівель та майна шляхом виплати відповідної суми реабілітованій особі або її спадкоємцям (у разі неможливості їх повернення);



відмови в поверненні майна чи відшкодуванні його вартості.

Рішення про відшкодування вартості будівель та майна приймається з урахуванням компенсації, отриманої реабілітованою особою за рішеннями органів влади колишнього Союзу РСР, Кабінету Міністрів України, органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

12. Рішення Національної комісії з реабілітації повинно містити таку інформацію:

- 1) прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) заявника;
- 2) номер, серію, дату видачі посвідчення реабілітованої особи;
- 3) адресу місцезнаходження майна;

4) назву органу за місцезнаходженням майна, що проводить його повернення чи відшкодування його вартості;

5) відомості про те, чи було надано реабілітованій особі після її повернення до місця постійного проживання у власність житло, збудоване або придбане за рахунок державного або місцевих бюджетів, чи компенсацію за будівлі та майно, вилучені під час репресій за рішеннями органів влади колишнього Союзу РСР, Кабінету Міністрів України, органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

6) висновок про повернення майна, відшкодування його вартості або про відмову в поверненні майна чи відшкодуванні його вартості.

У разі прийняття рішення про відмову в поверненні майна чи відшкодуванні його вартості зазначається підстава відмови.

13. Підставами для відмови в поверненні будівель та майна чи відшкодуванні його вартості є:

1) виявлення недостовірної інформації в документах, поданих заявником;

2) підтвердження факту надання реабілітованій особі у власність житла, збудованого або придбаного за рахунок державного або місцевих бюджетів, чи компенсації за рішеннями органів влади колишнього Союзу РСР, Кабінету Міністрів України, органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

3) непідтвердження права власності заявника на будівлі та майно або факту, що він є спадкоємцем реабілітованої особи.

14. Копія рішення Національної комісії з реабілітації про повернення будівель та майна, відшкодування його вартості або про відмову в їх поверненні чи відшкодуванні його вартості не пізніше ніж через три робочих дні після його прийняття надсилається уповноваженому органу та заявнику.



15. Рішення про повернення будівель, іншого майна або відшкодування їх вартості реабілітованій особі або її спадкоємцям може бути оскаржено в судовому порядку.

16. На підставі рішення Національної комісії з реабілітації уповноважений орган протягом одного місяця приймає рішення про повернення будівель, іншого майна заявнику і оформляє документи, необхідні для державної реєстрації речових прав на нерухоме майно.

Загальний строк повернення будівель, іншого майна не може перевищувати двох місяців після прийняття уповноваженим органом рішення про його повернення.

Повернення будівель, іншого майна реабілітованій особі або її спадкоємцям проводиться на безоплатній основі.

17. Уповноважений орган після прийняття Національною комісією з реабілітації рішення про відшкодування вартості будівель, іншого майна відшкодовує його вартість поетапно протягом п'яти років. При цьому одноразово виплачується не менше ніж одна п'ята частина нарахованої суми відшкодування.

У разі смерті реабілітованої особи після прийняття відповідного рішення вартість майна відшкодовується її спадкоємцям.

18. Виплата грошової компенсації реабілітованим особам та/або відшкодування цим особам або їх спадкоємцям вартості будівель та іншого майна, вилучених під час репресій, проводиться за рахунок коштів, передбачених у бюджеті Автономної Республіки Крим та/або обласних бюджетах.

19. Сума відшкодування вартості будівель та майна та/або грошової компенсації виплачується шляхом її перерахунку на поточний рахунок реабілітованої особи або її спадкоємцям, відкритий в установі банку.

20. Сума грошової компенсації або відшкодування вартості будівель та майна, що була виплачена відповідно до вимог актів законодавства, чинних на момент прийняття Закону, не підлягає перерахунку.

21. Бухгалтерський облік, відкриття рахунків, реєстрація, облік бюджетних зобов'язань в органах Казначейства та операції, пов'язані із використанням бюджетних коштів, проводяться в установленому законодавством порядку.

22. Складення та подання фінансової і бюджетної звітності про використання бюджетних коштів, а також контроль за їх цільовим та ефективним витрачанням здійснюються в установленому законодавством порядку.

---

ЗАТВЕРДЖЕНО  
постановою Кабінету Міністрів України  
від 2021 р. №

ЗРАЗОК  
посвідчення реабілітованої особи

Лицьовий бік обкладинки

	<b>ПОСВІДЧЕННЯ РЕАБІЛІТОВАНОЇ ОСОБИ</b>
--	---

Внутрішній лівий бік обкладинки

Внутрішній правий бік обкладинки

<p><b>ПОСВІДЧЕННЯ</b> Серія _____ № _____</p> <table border="1" style="width: 100%;"><tr><td style="width: 15%; text-align: center;">Місце для фото</td><td>Прізвище _____ Ім'я _____ По батькові _____</td></tr></table> <p style="text-align: center; margin-top: 20px;">МП</p>	Місце для фото	Прізвище _____ Ім'я _____ По батькові _____	<p>Пред'явник цього посвідчення має право на пільги та компенсації, встановлені Законом України "Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років".</p> <p style="text-align: center;"><b>ПОСВІДЧЕННЯ БЕЗСТРОКОВЕ І ДІЄ НА ВСІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.</b></p> <p>Дата видачі _____ 20__ р.</p> <p style="text-align: center;">_____ (установа, яка видала посвідчення)</p> <p style="text-align: right; margin-top: 10px;">_____ (підпис керівника установи)</p> <p style="text-align: center; margin-top: 10px;">МП</p>
Місце для фото	Прізвище _____ Ім'я _____ По батькові _____		

Примітка. Посвідчення є книжечкою розміром 90 на 60 міліметрів у твердій обкладинці, обтягнутій лідеринном вишневого кольору або поліхлорвініловою плівкою, із написом золотистого кольору, виконаним способом тиснення. До посвідчення додається вкладиш, у якому зазначаються пільги, що надаються реабілітованій особі відповідно до законодавства.



ЗАТВЕРДЖЕНО  
постановою Кабінету Міністрів України  
від 2021 р. №

ПЕРЕЛІК  
постанов Кабінету Міністрів УРСР та Кабінету Міністрів України, що  
втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів УРСР від 24 червня 1991 р. № 48 “Про заходи щодо реалізації Закону Української РСР “Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні” (ЗП УРСР, 1991 р., № 6, ст. 51).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 1992 р. № 564 “Про внесення змін і доповнень до постанови Кабінету Міністрів УРСР “Про заходи щодо реалізації Закону Української РСР “Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні” (ЗП України, 1992 р., № 11, ст. 268).
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1993 р. № 112 “Про внесення змін і доповнень до Положення про порядок виплати компенсацій, повернення майна або відшкодування його вартості реабілітованим громадянам та до Положення про комісії Рад народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих” (ЗП України, 1993 р., № 7, ст. 142).
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 травня 1993 р. № 351 “Про внесення доповнень до Положення про порядок виплати грошової компенсації, повернення майна або відшкодування його вартості реабілітованим громадянам або їхнім спадкоємцям” (ЗП України, 1993 р., № 10, ст. 216).
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 1993 р. № 801 “Про внесення змін і доповнень до Положення про порядок виплати грошової компенсації, повернення майна або відшкодування його вартості реабілітованим громадянам або їхнім спадкоємцям” (ЗП України, 1994 р., № 2, ст. 43).
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 листопада 1993 р. № 911 “Про внесення змін і доповнень до Положення про порядок виплати грошової компенсації, повернення майна або відшкодування його вартості реабілітованим громадянам або їхнім спадкоємцям” (ЗП України, 1994 р., № 4, ст. 72).
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 вересня 1995 р. № 731 “Про доповнення Положення про порядок виплати грошової компенсації, повернення майна або відшкодування його вартості реабілітованим громадянам або їхнім спадкоємцям” (ЗП України, 1996 р., № 2, ст. 34).



8. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 квітня 1996 р. № 429  
“Про порядок розрахунків з реабілітованими громадянами” (ЗП України,  
1996 р., № 10, ст. 295).

---